

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ОБЛІКУ,
АНАЛІЗУ ТА КОНТРОЛЮ В СОЦІАЛЬНО-ОРІЄНТОВАНІЙ СИСТЕМІ
УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ»**

*Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції,
присвяченої пам'яті професора, заслуженого працівника вищої школи
Дмитра Мусійовича Фесенка*

ПОЛТАВА 2023

УДК 657

Актуальні проблеми та перспективи розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством : Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції. Частина 2. м. Полтава, 30 – 31 березня 2023 р. Полтава, 2023. 865 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету:

КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету:

ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

МАЛИШКІН ОЛЕКСАНДР - д.е.н., професор, САРА, експерт з обліку та оподаткування

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н, професор кафедри бухгалтерського обліку, завідувач кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

ВОРОНЬКО-НЕВІДНИЧА ТЕТЯНА - к.е.н., доцент, завідувач кафедри менеджменту ім. І.А. Маркіної Полтавського державного аграрного університету

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою Дніпровського державного аграрно-економічного університету

КАРПОВА ВЛАДА - к.е.н, доцент кафедри митної справи і фінансових послуг Харківського національного економічного університету ім. Семена Кузнеця

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ПРИЙДАК ТЕТЯНА– к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

РИЛЄЄВ СЕРГІЙ - к.е.н, доцент, доцент кафедри фінансів, обліку і оподаткування Чернівецького торговельно-економічного інституту Державного торговельно-економічного університету

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування

Конференція присвячена пам'яті видатного науковця, Заслуженого працівника вищої школи Української РСР, професора Дмитра Мусійовича Фесенка. У збірнику матеріалів науково-практичної конференції розміщено результати досліджень вітчизняних науковців, присвячених актуальним проблемам та перспективам розвитку обліку, аналізу та контролю в соціально-орієнтованій системі управління підприємством.

© Автори, 2023

© Кафедра обліку і оподаткування, 2023

© Полтавський державний аграрний університет, 2023

КОПІЙКОВСЬКИЙ Ю.М., РОМАНКО В.В., аспіранти
Науковий керівник – **ГІРЖЕВА О.М.**, д.е.н, доцент,
професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування
Державний біотехнологічний університет, м. Харків

УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВ НА ОСНОВІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Актуальність. У складних економічних умовах сьогодення напрям розвитку української економіки зумовлює зміну поглядів на управління господарюючими суб'єктами і визначає необхідність розробки нових підходів до управління конкурентоспроможністю.

В умовах, що швидко змінюються, обумовлених мінливістю попиту, зміною зовнішнього середовища, зростанням конкуренції, кожному підприємству доводиться постійно відстежувати і реагувати на зміни, що відбуваються. З метою збереження своїх позицій на ринку, сталого та ефективного розвитку кожне підприємство має правильно оцінити ринкову ситуацію, своє місце на ринку, свою конкурентоспроможність, свої можливості виживання та зниження негативного впливу ризиків. У цій ситуації підприємство має грамотно управляти своєю конкурентоспроможністю [1].

Результати дослідження. Серед основних факторів, що характеризують конкурентні позиції будь-якого підприємства чи організації, галузі та країни в цілому, доцільно виділити якість управління конкурентоспроможністю, ефективність фінансової системи, стан та розвиток інтелектуального капіталу, відкритість та сприйнятливість до інновацій.

Формування системи управління конкурентоспроможністю підприємства, як сукупності взаємодіючих елементів, починається з визначення місії та цілей діяльності підприємства, методів та способів управління його конкурентоспроможністю.

Вироблені на основі місії цілі служать орієнтирами для всіх наступних управлінських рішень та діяльності персоналу.

Цілі управління конкурентоспроможністю підприємства повинні сприяти реалізації місії та погоджуватися із спільною метою розвитку підприємства.

Вибір мети передбачає напрям на її досягнення за допомогою сукупності ресурсів, які має підприємство. Оскільки ці ресурси завжди обмежені, необхідно визначити, досягнення яких цілей забезпечить максимальну ефективність їх використання, тобто створить підприємству конкурентну перевагу. Цілі задають напрямки розвитку підприємства та відображають бажаний стан, якого необхідно досягти.

Під час розробки систем управління конкурентоспроможністю підприємства вони повинні задовольняти низку основних вимог, а саме повинні бути:- досить масштабними (складними);

- реальними чи безперечно досяжними:

- обмежені певним періодом;
- однозначно зрозумілим щодо їх зміст всіма виконавцями;
- не суперечливими;
- обов'язково вираженими кількісно;
- деталізованими за підрозділами підприємства;
- множинними.

Цілі, що реалізуються в рамках систем управління конкурентоспроможністю продукції і цілі підприємства в цілому не повинні суперечити один одному.

Управління конкурентоспроможністю підприємства є процесом реалізації управлінських функцій: цілепокладання, планування, організації, мотивації, контролю.

Цілепокладання обумовлює орієнтацію управління конкурентоспроможністю підприємства на досягнення певних цілей, під якими розуміється майбутній рівень конкурентоспроможності об'єкта управління, якого передбачається досягти.

Планування передбачає формування стратегії та тактики реалізації цілей та завдань, розробку програм, планів, графіків реалізації заходів підвищення конкурентоспроможності підприємства та його підрозділів.

Організація забезпечує практичну реалізацію прийнятих планів та програм, нею пов'язані питання розподілу матеріальних, фінансових та трудових ресурсів за напрямки операційної діяльності; в процесі організаційної діяльності забезпечується також необхідне узгодження дій підрозділів та фахівців з реалізації ухвалених планів.

Мотивація передбачає використання мотиваційних (економічних та психологічних) регуляторів активності суб'єктів управління конкурентоспроможністю підприємства.

Контроль забезпечує спостереження та перевірку відповідності досягнутого рівня конкурентоспроможності підприємства поставленим завданням, планам, програмам, своєчасне їх коригування для безумовного досягнення мети підприємства.

Управління конкурентоспроможністю підприємств доцільно розглядати як процес формування та підтримки конкурентних переваг і одночасно усунення вразливих позицій. З погляду стратегічного менеджменту воно орієнтоване на формування конкурентних переваг та ринкове позиціонування, що спирається на ефективне використання та розвиток інтелектуального капіталу. При цьому видимими результатами цього можуть стати підвищення споживчої цінності продукту, зниження витрат виробництва, зменшення вартості продукту, поліпшення якості продукту та набуття ним унікальних властивостей, а невидимими - підвищення престижу та статусу продукту, формування позитивного іміджу суб'єкта господарювання в цілому.

Найважливішим чинником, що сприяє підвищенню конкурентоспроможності підприємств є інноваційний розвиток, що передбачає

вибудовування взаємозв'язків науково-технічної, виробничої, фінансової, соціальної діяльності [2].

Аналізуючи умови конкурентного середовища, не можна не відзначити також найважливішу роль маркетингової складової в управлінні конкурентоспроможністю організації. Інтелектуальний капітал постає як складовий компонент маркетингової стратегії підприємства, у частині управління її нематеріальними активами.

Слід також звернути увагу на вплив факторів зовнішнього середовища прямого та непрямого впливу. До першого варто зарахувати появу нових технологій, конкурентів, постачальників, споживачів, посередників. Непрямий вплив проявляється у вигляді стратегічного передбачення, використання інноваційного та інтелектуального потенціалу тощо. Таким чином, при створенні умов формування, ефективного використання та розвитку інтелектуального капіталу підприємства здатні нарощувати конкурентні переваги і займати лідируючі позиції на ринку.

Отже, незалежно від того, яку позицію спочатку займав суб'єкт господарювання, якою часткою ринку він володіє, представником великого, середнього або малого бізнесу він є, яка його організаційно-правова форма тощо, впроваджена інновація здатна призвести до значного збільшення прибутку. Звідси випливає, що на даному етапі розвитку економічних відносин одним із основних чинників конкурентоспроможності підприємств стає інноваційна складова, що зумовлює їх розвиток.

Висновки. Сучасне конкурентне середовище за умов динамічного розвитку ринку обумовлює необхідність постійного вдосконалення наукових підходів і методів управління конкурентоспроможністю. При цьому роль інтелектуальної складової як частини ресурсної бази суб'єктів господарювання в даний час стає превалюючою. У цьому зв'язку з метою збільшення вартісного потенціалу підприємствам слід приділяти більшу увагу ефективному управлінню конкурентоспроможністю та досягненню стійких конкурентних переваг. Це, у свою чергу, передбачає більш результативне управління інтелектуальними ресурсами за допомогою акумулювання досвіду та навичок, формування організаційного знання та здійснення на його основі безперервного навчання.

Список використаних джерел:

1. Радченко О. П., Вигоняйло А. С. Управління конкурентоспроможністю підприємства в ринкових умовах. *Ефективна економіка*. 2018. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/6_2018/40.pdf
2. Швіндіна Г.О. Інновації у розвитку стратегічного менеджменту: від конкуренції до кооперації. *Маркетинг і менеджмент інновацій*. 2017. № 1. С. 180-192

